



THUISTAALCARROUSEL ZET TAAL CENTRAAL

Moderne vreemde talen en Nederlands zijn bij ons op school, het Bernardinuscollege in Heerlen, buiten de lessen om niet goed zichtbaar, terwijl clusters van andere vakken zich wel in de kijker weten te spelen. Het drie jaar geleden gestarte Technasium trekt veel aandacht en leerlingen, voor de bovenbouw begint er volgend jaar een business-school waarin het ondernemerschap van leerlingen in vakoverstijgende projecten wordt gestimuleerd, en afgelopen schooljaar zijn er olympiades georganiseerd voor wis-, natuur-, scheikunde en biologie. De klassieke talen organiseren regelmatig uitstapjes naar Aken, Maastricht, Tongeren en het Thermenmuseum in Heerlen.

Uiteraard is het mooi dat de school door middel van dit extra onderwijsaanbod aansluiting bij de leerlingen en de maatschappij zoekt. Het gaat om vakoverstijgende en activerende didac-

tiek, die past in de voorstellen van het Platform Onderwijs2032 en alleen maar toe te juichen is. Alleen: wat stellen de moderne vreemde talen en Nederlands daartegenover? De taallessen zelf, die zijn in orde. De docenten van met name de keuzetalen werken hard om het onderwijs aantrekkelijk en zinvol te maken. Maar welke activiteiten buiten de taallessen om springen in het oog? Wat zullen leerlingen zich na school nog herinneren op het gebied van interessante, structurele taalactiviteiten? Een incidenteel taaldorp, een bezoek aan de schouwburg? Intussen 'vechten de secties Frans en Duits elkaar de tent uit' (Schoolmeesters, 2015) in plaats van zich samen sterk te maken en leerlingen te overtuigen van het nut en belang van taal. En dat is des te harder nodig, vooral nu ook in het Eindadvies *Ons Onderwijs2032* is gebleken hoe weinig zicht daarop is.

Hip en urgent

Onze ervaring is dat directie, collega's en leerlingen openstaan voor initiatieven. Maar er lijkt een gebrek aan inspiratie en ideeën te heersen: niemand weet talenkennis, meertaligheid en interculturele competentie 'hip' of 'urgent' te maken. Wij hebben daartoe een poging gedaan door een tweedaags evenement te organiseren dat we Thuistaalcarroussel hebben genoemd. Hieronder leest u wat we hebben gedaan. Geïnteresseerden treffen een stappenplan aan op de site van Levende Talen, bij de sectie Russisch.

We hebben bovenbouwleerlingen aangesproken die thuis een andere taal spreken dan een van de op onze school gedoedeerde talen, Duits, Engels, Frans, Nederlands en Russisch, en hun gevraagd een beginnersles in hun thuistaal te geven. Wij kenden deze kinderen uit onze eigen lessen. Met gemak hebben

we tien kinderen bereid gevonden die beginnerslessen in de volgende thuistaalen hebben gegeven: Armeens, Bosnisch, Chinees, Farsi, Limburgs, Pools, Punjabi, Tamazight, Thais en Vietnamees. De Thuistaalcarroussel vond op twee vrijdagen plaats. Op de eerste dag waren de lesvolgers 109 leerlingen van 3-havo, en op dag twee 134 leerlingen van 3-vwo. De dag was ingedeeld in twee rondes. Lesvolgers kregen een week voor de Thuistaalcarroussel een inschrijfformulier waarop ze twee talen van hun keuze konden aankruisen en wij hebben vervolgens de leerlingen zo veel mogelijk bij de taal van hun keuze ingedeeld.

Interessant en interactief

Voorafgaand aan de uitvoering hebben wij de lesgevers geholpen hun les interessant en interactief te maken en op de doelgroep af te stemmen. Dit vonden de lesgevers moeilijk maar tegelijk inspirerend en nieuw: ze vonden het leuk zich te verdiepen in hun thuistaal en ze kwamen erachter dat wat zij kunnen, namelijk vloeiend een 'vreemde' taal spreken, helemaal niet zo logisch en makkelijk is als dat hun eerder toescheen. Ook hadden zij aanleiding gehad om eens met hun ouders te spreken over de thuistaal,

iets wat binnen een gezin dikwijls voor lief wordt genomen en dat op metaniveau niet per se veel aandacht krijgt. Veel ouders hadden hapjes gemaakt die in het pauzeprogramma, tijdens het beantwoorden van quizvragen, konden worden geproefd. Wij – en ook de lesgevers – vonden het fijn dat de Thuistaalcarroussel juist het spreken van talen centraal stelt waarop je je in Nederland helaas niet al te vaak kunt laten voorstaan. Trouwens, de ondersteuning van de lesgevers was ook een leerzame activiteit voor onszelf! Zo kom je nog een iets te weten over 'exotische' talen. Eén leerling wilde de les geven met de focus op de cultuur van het land van afkomst, in plaats van op de taal. Hij heeft daartoe uiteraard de vrijheid gekregen. Hij werd begeleid door een collega van de sectie aardrijkskunde. Zo werd de Thuistaalcarroussel ook nog clusteroverstijgend.

Leerlingbeoordeling

Lesvolgers mochten cijfers uitdelen (dat beviel hun goed en ze deden het uiterst serieus) en 'tips en tops' geven. Na de eerste Thuistaaldag kregen de lesgevers feedback op basis van deze leerlingbeoordelingen, zodat ze hun aanpak konden bijschaven en hun les nóg aantrekkelijker

konden maken. Het gemiddelde cijfer dat de lesgevers kregen na beide dagen was een 8,2. Enkele quotes van lesvolgers: 'Ze mogen dit veel vaker doen!', 'Vond de les formidabel/fantastisch/geweldig!' 'Ik dacht eerst dat het saai zou worden maar het was uiteindelijk superleuk', 'Jammer dat je niet van meer talen iets kon horen'.

Op dag twee van de Thuistaalcarroussel hebben we TV Limburg uitgenodigd, zie het filmpje op <bit.ly/ltm-thuistaal1>. Op de schoolsite is eveneens een video te vinden: <bit.ly/ltm-thuistaal2>. Het plan is om de Thuistaalcarroussel bij ons op school te laten uitgroeien tot een terugkerend evenement. Dit jaar wordt hij gehouden rond 26 september, de Dag van de Talen. We gaan tien nieuwe lesgevers werven. Op school zijn immers nog veel andere talen 'in de aanbieding', onder andere Oekraïens, Kroatisch, Roemeens, Italiaans, Marokkaans, Spaans en Turks. ■

Esther van Loo & Frans Bemelmans

LITERATUUR

Platform Onderwijs2032. (2016). *Ons onderwijs2032: Eindadvies*. Den Haag: Auteur.

Schoolmeesters, Y. (2015, 13 april). Zonder Duits en Frans redt Nederland het niet. *de Volkskrant*. Geraadpleegd op <http://www.volkskrant.nl/opinie/zonder-duits-en-frans-redt-nederland-het-niet-a3950088/>



(met de klok mee) Xenia geeft Pools; Gohar geeft uitleg bij het Armeense alfabet; tot 10 tellen in het Chinees in de les bij Leyan; Milcah geeft Vietnamees. Foto's: Quint Lafleur